

יבמות נג: (תחילת הפרק) עד נד: (ש11 ברחבות)

ביאורי מושגים

'נים ולא נים' - חז"ל התייחסו למצב ביניים של חצי ישן. על מצב זה נאמרו כמה דינים. הגדרת המצב הוא שהאדם אינו יוזם או פעיל (לא יכול לחשוב על סבא) אבל הוא סביל (מסוגל לענות כשפונים אליו, כשמזכירים לו הוא זוכר).
בושת - כל תשלומי הנזק הינם על נזק ממשי שהתבצע לאדם או לממונו. חריג מכך הוא תשלום הבושת שבא על פגיעה נפשית. תשלום זה של בושת הינו תשלום של קנס, ולכן פטרו ממנו אם הזיק שלא בכוונה וכמו כן הוא פטור אם התחייב על סמך הודאתו (מדין 'מודה בקנס פטור')

המשנה

ביאת ייבום

כל ביאה (לשם ייבום, זנות, בשוגג, או באונס) **בכל צורה** (כדרכה, שלא כדרכה, ואפילו העראה) - קונה

ביאת פסלות (בא על ערווה או על פסולה)

בכל צורה (כדרכה, שלא כדרכה, ואפילו העראה) - פוסלת לכהונה.

ובתנאי שהתכוון לשם
 ביאה כלשהי (אפילו רח"ל
 ביאה על בע"ח)
 אבל אם לא התכוון לביאה
 (למשל נפל מהגג) לא קנה.

אדם שבייש בלי כוונה - פטור על תשלום
 בושת

ישן לגמרי - לא נחשב מתכוון (ולא קנה את יבמתו)
 מתנמנם (עיי'ן ביאור מושגים) - נחשב מתכוון (וקנה את יבמתו)

כוונה בביאת ייבום

'יבמה יבוא עליה' - בכל כוונה (בשוגג, לשם זנות, ובאונס) - מועיל
'ויבמה' - מהאות 'ה' לומדים - בעל כרחה מועיל

צורת ביאת הייבום

'להקיט עט' - ביאה כדרכה מועילה,
'ולקחה לו לאשה' - שלא כדרכה מועיל
'את מקרה הצרה' - מכאן שהעראה נחשבת ביאה (פסוק זה נאמר בנידה אולם לומדים בהיקש מנידה על כל העריות)

דינים שונים

'ויבמה' - שטר וכסף לא מועיל בייבום
'נידה היא' - (נאמר לגבי אשת אח)
'את שאכלו הצרה' (נאמר לגבי אחות אביו או אימו) - העראה בבהמה אסורה (כיוון שהפסוק מיותר לומדים ממנו על עניין אחר)

דין העראה נאמר בשלוש מקרים: **נידה**, **דודה** (אחות אימו או אביו), **אשת אח** (נלמד שם בהיקש מכך שכתוב 'נידה היא')

לא ניתן ללמוד מנידה ודודה: כיוון שהם איסור הבא מאלינו (ולא איסור שנוצר ע"י קשר נישואין),

לא ניתן ללמוד מנידה ואשת אחיו: כיוון שאיסורם לא מסוגל להתירם (בניגוד לאשת איש שאוסרה הוא מתירה)

לא ניתן ללמוד מאשת אח ודודה: כיוון שהם איסור קירבה (וישנם איסורים אחרים שאינם איסורי קירבה)

יבמות נד: (ש11 ברחבות) עד נו. (ש2)

ביאור מושגים

איסור העראה - לביאה בין איש לאישה ישנן שתי משמעויות א. חיבור פיזי בין איש לאישה ב. חיבור מערכת ההולדה. איסורי ביאה יכולים לנבוע משני טעמים או מכך שהחיבור בין גוף הגבר וגוף האישה הינו פסול או מכך שחיבור מערכת ההולדה הינו פסול. אם הבעיה היא החיבור העראה הינה חיבור מינימלי - הכנסת העטרה. אם הבעיה היא חיבור מערכת ההולדה הבעיה היא כבר בנשיקה.

מניין שהאיסורים הבאים תקפים גם בקירבה דרך האם וגם בקירבה דרך האב

אחותו	- פורש בכתובים (Ank) <i>מת אביק אק מת אנק</i>
אחות אביו או אימו	- התורה חזרה על עצם האיסור פעמיים (פעם בפרשת אחרי מות ופעם בפרשת קדושים)
אחות אשתו	- היקש לאשת אח (אשת אח נאסרה גם אם זהו אחיו מהאב וגם אם הוא אחיו מהאם)
אשת אח	- התורה חזרה על האיסור שלוש פעמים (פעם בפרשת אחרי מות ופעמיים בפרשת קדושים)

להרחבה עיין בהמשך הסיכום

מניין שאיסור זה תקף רק בקירבה דרך האב

דודתו (אשת אחי אביו) - הוקש לגאולת עבד עברי - (כאן נאמר 'צרות' ו'ג' וגם שם נאמר 'א' ו'ג')

מניין שגאולת עבד עברי נאמר רק על דודו מהאב
'אמאפחנתו' ו'א' - שם המשפחה הולך לפי האב

איסור אשת אח

1. 'צרות אקת אנק א' ת' (הפסוק מ'אחרי מות') - מלמד על עצם הדין,
2. 'את אקת אחיו נ'דה ה'א' (תחילת הפסוק מ'קדושים') - מלמד לאסור את אשת אחיו מאימו
3. 'צרות אחיו א' (המשך הפסוק מ'קדושים') - מלמד לאסור כשאחיו מת עם בניו.
4. 'נ'דה ה'א' (הלימוד הוא מהמילה היא) - מלמד לאסור כשאחיו מאמו מת ללא בניו.

במקרים 3 ו4 (אחיו מאימו אפילו אם מת ללא בניו, ואחיו מאביו שמת עם בניו) אנו יודעים כבר שאין מצוות ייבום. הלימוד נדרש כדי לחדש שלא רק שאין מצווה לייבום אלא שגם זה אסור (מדין אשת אח)

לפי ר' יצחק את דינו של ר' יוחנן לומדים מהפסוק 'א' א'ה א'נת א'ח' לחייב על כל אישה ואישה

לימודים נוספים

1. הזכרת כרת באחותו (למרות שדין זה נלמד כבר בהיקש) - ר' יוחנן: מכאן שאיסורי עריות נחשבים איסורים נפרדים (וחייב על כל איסור ואיסור) ר' יצחק: מכאן שלא לוקים על איסור כרת (מכאן לומדים על כל איסורי כרת שבתורה)
2. נאמר בדודתו גם 'צ'ריט' ו'יו' וגם 'צ'ריט' ו'מות' - ללמד שהבנים שהיו להם ימותו ושהבנים שיוולדו להם (אם בכלל) גם ימותו

מניין שבתחומים הבאים - הערה נחשבת ביאה

איסורי כרת - (נלמד בדף הקודם) נלמד מנידה באמצעות היקשו של ר"י.
איסורי לאוים - בשפחה חרופה נאמר שכבת זרע - מכאן שבשאר האיסורים מספיקה הערה.

איסורי לאוים של כהונה - נלמד באמצעות הלימוד 'ק'חה' 'ק'חה' מאיסורי ביאה,
קידושי ביאה - נלמד באמצעות הלימוד 'ק'חה' 'ק'חה' מאיסורי ביאה,

איסורי עשה - נלמד באמצעות הלימוד 'ב'אה' 'ב'אה' מאיסורי ביאה,
מצוות ייבום - נלמד באמצעות הלימוד 'ב'אה' 'ב'אה' מאיסורי ביאה,

מהי גמר ביאה

ר' יוחנן (לפי רב"ח): הכנסת העטרה
 ר' יוחנן (לפי רשב"י): גמר ביאה ממש

מהי הערה

שמואל (ור"י לפי רב"ח): נשיקה (הצמדת האבר לאותו מקום)
 ר' יוחנן (לפי רשב"י): הכנסת העטרה

מדוע נאמרה שכבת זרע במקרים הבאים

בשפחה חרופה - ללמד שלא מספיק הערה צריכה ביאה שלמה

באשת איש - א. ללמד שפטור על ביאה באבר מת
 ב. ללמד שפטור על ביאה על אישה מתה (למרות שהיא עדיין נקראת שארו)

בסוטה - א. למעט כשקינא לה מחשש שיבוא עליה שלא כדרכה (הסבר זה נדחה כיוון שכתוב משכבי אישה - כל סוג של משכב)
 ב. למעט כשקינא לה מחשש שיבוא עליה בנשיקת אבר לאותו מקום (הסבר זה נדחה לפי הדעה שנשיקה נחשבת הערה)
 ג. למעט כשקינא לה מחשש שיבוא עליה דרך אברים. (למרות שזו אינה ביאה היינו חושבים שקפידתו של הבעל קובעת)

יבמות נו. (ש) עד נו: (המשנה)

ביאור מושגים

אשת כהן שנאנסה: אשת כהן שנאנסה אסורה לבעלה מהתורה. חכמינו ששקדו על תקנת בת ישראל אומללה זו שגם נאנסה וגם צריכה להפרד מבעלה מצאו פתרון לבעייתה בחלק משמעותי מהמקרים. כאשר יש עדים כשרים לכך שהיא נאנסה (זהו ודאי מקרה חריג מאוד מסיבות מובנות) אין עצה ואין תבונה כנגד ה' והיא חייבת להתגרש. אולם כאשר אין שני עדים כשרים וכל המידע על האונס מגיע מהאישה הדריכו החכמים את שמש בית הדין כדי שידריך את הבעל להחליט ולגמור בליבו שאינו מאמין לאשתו. כך שכשהוא בא לב"ד ואומר להם שאינו מאמין לאשתו הם יכולים להשאר ביחד. מצב זה שבו ב"ד מוביל אדם שלא להאמין למידע שנראה כמידע אמיתי, הינו חריג מאוד והוא מתבצע רק בשל דאגתם העמוקה של חכמינו הגדולים לזוג האומלל.

